

Invazivne tujerodne vrste

Tujerodne rastline so ljudje s potovanji začeli namerno ali nenamerno zanašati na območja, kjer se po naravni poti same ne bi mogle razširiti. Mnoge vrste se naravno v novem okolju ne širijo, nekatere so začeli ljudje uporabljati za lastne koristi (krompir, fižol...). Žal med tujerodnimi rastlinami obstajajo vrste, ki so ekološko zelo prilagodljive. Te vrste so postale invazivne, saj so sposobne intenzivnega razmnoževanja, hitre rasti, preživetja neugodnih razmer in povzročajo v okolju škodo. Na območjih, kjer je prvotna vegetacija izgubljena zaradi erozije, poseke, požara, gradbenih posegov, hitro prerastejo in zavzamejo habitat naravnemu rastlinstvu. Tako pride že v kratkem času do opaznih sprememb v strukturi in funkciji ekosistema, kar ima velik vpliv na biodiverzitetu. V primeru, da začne invazivna vrsta dominirati, zmanjša tako rastlinsko kot živalsko pestrost. Težava je ta, da ko vrsto spoznamo za invazivno, jo težko odstranimo iz okolja in preprečimo njene negativne vplive. Zato je posebna velika previdnost in nadzor nad vnašanjem tujerodnih vrst, saj ne poznamo njenega okoljskega vpliva.

Poleg tega, da invazivne vrste izpodrivajo domorodne, lahko prenašajo bolezni in parazite, povzročajo zdravstvene težave ljudem kot so alergije (ambrozija se je izkazala za zelo problematično s tega vidika) in poškodbe kože, povzročajo tudi gospodarsko škodo. V kmetijstvu povzročajo zmanjševanje pridelka, stroški za vzdrževanje javnih površin so višji, nekatere vrste zaradi plitvih korenin povečujejo možnost erozije na rečnih bregovih.

S pravilnim ravnanjem lahko širjenje in škodo teh vrst preprečimo. Potrebno je pravočasno, dosledno in vztrajno odstranjevanje. Ukrepi za preprečevanje širjenja so zgodnje odkrivanje in odstranitev. Širitev omejimo z rednim odstranjevanjem znanih invazivnih vrst še pred cvetenjem oz. tvorbo semen, čiščenjem strojev, čim hitrejšo ozelenitvijo odprtih površin z naravnim rastlinstvom, ustreznim ravnanjem z odpadki rastlin ter ne raznašamo zemlje in peska z območja invazivnih rastlin.

Odstranjevanje s košnjo smo začeli izvajati tudi v Kozjanskem parku. Izvajanje odstranjevanja invazivk je pomembno vse do konca cvetenja določene invazivke, da preprečimo tvorbo semen. V tem času odstranjujemo enoletno suholetnico, japonski dresnik, orjaško zlato rozgo, žlezavo nedotiko in ambrozijo.

Pri ambroziji ena rastlina tvori tudi do nekaj tisoč semen. Ta so odporna in sposobna kaliti tudi čez leta. Ob majhnih populacijah se priporoča ročno puljenje rastlin. Žlezava nedotika, z rožnatimi čeladastimi cvetovi vpliva na slabšo pretočnost vodotokov, semena pa izstrelijo več metrov daleč. Čiščenje površin s košnjo ali puljenjem pred cvetenjem. Japonski dresnik tvori enovrstne sestoje, močno izpodriva avtohtono vegetacijo, na bregovih slabša erozijsko odpornost. Tudi z zelo pogosto košnjo ga je težko izkoreniniti, podzemne dele je najbolje sežgati. Enoletna suholetnica zmanjšuje krmno vrednost. Posamezne rastline odstranjujemo ročno, v primeru cvetenja jih sežgemo. Živo rumena orjaška zlata rozga se najučinkoviteje očisti s puljenjem in izkopavanjem. Izkopane korenike je najbolje posušiti in sežgati.

Invazivne rastline so del naše krajine, pomembno je, da jih znamo prepoznati, nato jih lahko odstranjujemo in s tem preprečimo izginjanje domačega rastlinstva in izgleda naše krajine.

Tina Osovnikar, Kozjanski park